

Llista cívica: sí o no?

written by Joan Fonollosa | 22 de febrer de 2024

L'Assemblea ha obert un procés intern per decidir si impulsa o no una llista electoral de cara a les pròximes eleccions al Parlament de Catalunya, que han anomenat "Llista Cívica" (d'ara endavant LC). Durant els dies 1 a 14 de març es farà una consulta interna per decidir-ho, la qual cosa ha originat un viu debat, amb opinions molt enfrontades tant dins de la mateixa Assemblea com en el moviment independentista en general.

Tot i que a hores d'ara tinc una certa idea de cap a quina alternativa crec decantar-me, la veritat és que és una decisió molt fràgil, en el sentit que no estic gens segur que no l'acabi canviant, de manera que us faré un espòiler: me'n guardaré prou d'aconsellar res; al final d'aquest article no diré ni sí ni no. Aquesta no és la finalitat d'aquest escrit: només pretenc ordenar una mica les meves idees i presentar-vos-les per si us ajuden (i m'ajuden) a prendre posició.

1. Començo per una cosa que a mi em sembla evident a hores d'ara, tot i que sé que per a molts independentistes no ho és tant: els partits oficialment independentistes (Junts, ERC i la CUP) no faran la independència. I això per una simple raó: no podrien fer-la ni que volguessin –que no volen, sobretot en el cas d'ERC–. Evidentment, si hom està en desacord amb aquest punt de partida, la solució és clara: no a la LC. Si aquest és el vostre cas, podeu deixar de llegir.

2. Tanmateix, hi ha gent que opina com jo, no sé si una majoria o uns pocs dins del món independentista i és a ells a qui m'adreço. Des d'aquest punt de vista és obvi que si hom aspira a veure la independència abans de morir-se, cal una quarta llista que de veritat es prengui la independència com a objectiu i expressament manifesti que es dissoldrà un cop assolida i consolidada la República.

3. El problema és com es fa aquesta quarta llista. Hi ha un cert nombre de persones i grups que estan intentant construir-la; en aquest sentit, la hipotètica LC seria una més. I aquí sí que tinc també una opinió molt clara: si hi ha una quarta llista, ha de ser una de sola, sigui la LC o una altra. De fet, tothom s'omple la boca amb la paraula unitat, però cent llistes pretesament unitàries no fan la unitat: cal que tothom desi ben desat el seu ego al racó més amagat de la seva butxaca i ens posem de veritat a treballar tots junts. Permeteu-me expressar-ho amb una imatge molt gràfica: **tothom mira com l'enxaneta fa l'aleta, però sense tota la gent que hi ha sota, des de la pinya fins a l'acotxador, el castell no puja**: si tothom vol fer el seu pilar d'un, amb mi que no hi comptin. La qüestió, doncs, és si aquesta quarta llista ha de ser (o pot ser) la LC.

4. Una argumentació en contra de la LC (i de qualsevol quarta llista en general) és que divideix el moviment independentista que, per tant, perdria força electoral. Això és cert si creiem que Junts, ERC o la CUP són encara vàlids com a eines per obtenir la independència, però ja he dit al punt 1 que a parer meu no és així; per tant, si esteu d'acord amb aquesta premissa, és exactament al revés: se suposa que la LC proporcionaria una opció nítidament independentista de la qual els que pensem així estem orfes. És clar que també hi ha qui creu que la LC és una altra enganyifa per captar aquests vots orfes i que "no facin més mal". Em declaro incapaç de saber qui té raó en aquest punt.

5. També es diu que la hipotètica LC obtindria pocs diputats (o cap, fins i tot), que els seus vots sortirien dels partits tradicionals, i es presenten com a prova d'això els casos de Solidaritat, Primàries o el Front Republicà que efectivament van restar força als tres partits "grans" alhora que van tenir sonats fracassos electorals. De fet, l'argument va en contra de qualsevol altra quarta llista, sigui la LC o no, i ja he dit més amunt que aquesta llista em sembla imprescindible.

Evidentment, un fracàs així per a una llista patrocinada per l'Assemblea seria un desastre sobretot per a l'Assemblea però també per al moviment independentista en general, que perdria una eina potentíssima i extremament valuosa. L'argumentació històrica és certa, però la pregunta és si la situació és comparable: en els tres casos l'opinió expressada en el punt 1 era clarament minoritària; la qüestió és fins a quin punt ho és avui. I no s'ha d'oblidar que, fins i tot en aquestes ocasions, la suma de vots i escons independentistes ha estat de les més altes.

6. Avui és indiscutible l'existència d'una bossa de vots independentistes que no tenen a qui votar amb ple convenciment. De tota aquesta bossa només s'ha pogut comptar, més o menys, els que han optat per l'abstenció –un gruix gens menyspreable, d'altra banda–, però ningú no sap quants vots han romàs al mateix lloc només per allò del “mal menor”; i fins i tot alguns estudis indiquen que a les darreres eleccions espanyoles una certa quantitat de vots independentistes van anar al PSOE per tal de castigar el trio Junts/ERC/CUP i alhora dificultar una victòria de la parella PP-Vox. Quants vots de tots aquests podria arrossegar una hipotètica quarta llista? He vist estimacions des de zero fins a cinquanta diputats, la qual cosa vol dir que, en realitat, no ho sap ningú.

7. Hi ha un aspecte formal al qual els contraris a la LC donen molt de valor: diuen que els Estatuts de l'Assemblea ho prohibeixen. Concretament, l'article 2.4 diu: “L'Assemblea Nacional Catalana es mantindrà totalment independent de qualsevol partit polític, coalició electoral o grup d'electors i no es presentarà a cap tipus d'eleccions.” Tot i que no soc jurista, jo no veig tan clara la prohibició: el que jo llegeixo és que l'Assemblea com a tal no es pot presentar i ha de ser independent de qualsevol partit coalició o agrupació d'electors; però això no li impedeix donar suport a aquelles candidatures que consideri que treballen per la independència

(de fet aquesta és una de les seves raons d'existir), i fins ara sempre ha donat suport a Junts, ERC i la CUP i a ningú li ha semblat malament. Doncs bé, entenc que el que ara es proposa no és que es presenti l'Assemblea, sinó una agrupació d'electors a la qual l'Assemblea dona suport; no hi vaig cap diferència substancial amb el que s'ha fet fins ara. Tanmateix, cal reconèixer que si una llista impulsada des de l'Assemblea té èxit, es correria un greu perill que l'Assemblea es convertís *de facto* en una mena d'apèndix seu; caldria, doncs, establir una normativa molt clara de separació entre una cosa i l'altra que, si he de ser sincer, veig força difícil.

8. És evident que perquè una hipotètica quarta llista sigui capaç d'arrossegar tot aquest vot cal que reuneixi tres condicions: 1) que sigui l'única llista d'aquest tipus; 2) que tingui prou capacitat de convocatòria i mobilització, i 3) que els seus components tinguin prou credibilitat i prestigi per tal de generar la necessària confiança. La primera condició ja l'he tractada al punt 3; en la segona és obvi que l'Assemblea és imbatible (si s'hi posa tota sencera, és clar) i la tercera dependrà de com es faci la llista i qui l'acabi integrant. Així doncs, la veritable pregunta és com es fa la llista per tal que tingui la màxima capacitat d'atracció electoral.

9. Aquest és un punt clau i que em sembla que no està ben resolt: com es farà la llista. La normativa establerta per l'Assemblea estableix unes incompatibilitats molt clares amb els càrrecs dins de l'Assemblea i la pertinença a partits; a més diu que tothom pot "proposar" noms, i que uns "grups promotors" –un per circumscripció– elaboraran la llista final amb la gent que hagi estat proposada més vegades i hagi acceptat de ser-hi. La música sona bé, però em sorgeixen alguns dubtes. I el fet que es digui que "en cas d'aprovar-se la LC es farà un Reglament" se'm fa especialment sospitós. Per què no s'ha fet abans i així poder decidir sabent com anirà tot? Digueu-me malfiat, però de preses de pèl n'anem sobrats.

10. En primer lloc, això de “proposar noms” sense que ningú s’hagi ofert pot provocar situacions i resultats molt estranys. M’explico: cadascú pot proposar fins a cinc noms; si jo en tinc sis, n’hauré de descartar un que, per tant, té menys probabilitats que li preguntin si vol ser-hi. Què passa si un dels que he proposat no accepta d’anar a la llista i el que no he pogut proposar sí que ho hagués acceptat si se li hagués proposat? I hi ha més dubtes encara: com es controlarà que una mateixa persona no fa més d’una proposta? Es podrà controlar que els partits no llencin un munt de militants (o empleats o fins i tot bots, directament) a colonitzar les propostes? Enlloc no s’indica cap mesura de transparència: quines garanties hi haurà de què els resultats que es presentin són els que realment ha votat la gent? A més, els grups promotors no faran l’ordenació només segons la “recurrència” amb què hagin estat proposats els noms sinó també amb altres criteris força subjectius com ara el grau de popularitat, la capacitat de treball en equip, etc. Més encara: aquests grups promotors que al final són els que tindran la darrera paraula, seran nomenats... per la direcció de l’Assemblea(!) I la seva proposta serà ratificada pel mateix Secretariat (!!). Repeteixo: digueu-me malfiat, però de preses de pèl n’anem sobrats. Com diu la dita clàssica, no només s’ha de ser honrat, a més cal semblar-ho.

11. Hi ha un altre perill que, donada la nostra peculiar idiosincràsia col·lectiva, em sembla força probable que s’esdevingui si es donés el cas i que pot fer que sigui pitjor el remei que la malaltia. Si en el referèndum intern de l’Assemblea guanya la proposta de fer la LC, però amb una minoria en contra prou important, aquests poden sentir la temptació de boicotar-la per tal de poder dir després “jo ja ho deia”. Des d’aquí, doncs, em permeto fer una crida als contraris a la LC: feu tota la campanya pel no que considereu oportuna, però si surt que sí, no la boicotegeu; seria un greu error i qui en sortiria més malparat no seria l’Assemblea sinó la pàtria. És clar que la millor i més segura manera d’evitar

aquest perill és que la quarta llista no sigui la LC però tingui el suport de l'Assemblea, naturalment. L'Assemblea és una eina molt valuosa i no estic segur de fins a quin punt aquesta proposta corre el risc de trencar-la. **És, sens dubte, una aposta molt arriscada, però que pot ser decisiva si surt bé.**

i 12. Sigui com sigui, i sigui quin sigui el resultat final, hi ha una conclusió molt clara: tots els que creiem necessària una quarta llista necessitem algú a qui votar amb convenciment, sigui o no la LC. I un cop decidit quina ha de ser aquesta **única** llista, tothom al darrere, amb l'ego ben desat a la butxaca, sense apriorismes ni exclusions perquè **al final és una qüestió de patriotisme.**